

בש"פ 5796/18 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 5796/18

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המבקשת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: פלוני

בקשה שניה להארכת מעצר בפיקוח אלקטרוני בתשעים
ימים מעבר לתשעה חודשים לפי סעיף 62 לחוק סדר
הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים),
התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: כ"ו באב התשע"ח (7.8.2018)

בשם המבקשת: עו"ד סיגל בלום

בשם המשיב: עו"ד אביגדור פלדמן, עו"ד אזברגה חאלד, עו"ד סמא
חורי

החלטה

1. בפני בקשה שניה להארכת מעצרו של המשיב לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), זו הפעם בפיקוח אלקטרוני, החל מיום 21.8.2018, בתשעים ימים או עד למתן פסק דין בת"פ 49376-08-17 בבית משפט השלום בחיפה, לפי המוקדם.

כתב האישום וההליכים עד כה

2. ביום 24.8.2017 הוגש נגד המשיב כתב אישום לבית משפט השלום שהכיל ארבעה אישומים, ונסב - בחלקו הגדול - על התבטאויות שלגביהן נטען כי הן מסיתות. בהמשך, ביום 25.10.2017 הוגש נגדו כתב אישום מתוקן, שכלל הרחבה של ציטוטי המשיב באחד מהנאומים שאליהם מתייחס כתב האישום.
3. לפי החלק הכללי של כתב האישום, ביום 17.11.2015 ארגון "התנועה האיסלאמית" הוכרז על-ידי שר הביטחון כהתאחדות בלתי מותרת לפי סעיף 84(1)(ב) לתקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945 (להלן: תקנות ההגנה). בהמשך, מיום כניסתו לתוקף של חוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 (להלן: חוק המאבק בטרור), ביום 1.11.2016, הוכרז הארגון כארגון טרור. המשיב מתואר בחלק הכללי של כתב האישום כדמות מוכרת ובעלת השפעה רבה בקרב האוכלוסייה המוסלמית בישראל, בגדה המערבית ובעזה. עוד מצוין כי המשיב עמד בראש הפלג הצפוני של התנועה האיסלאמית משנת 1996 עד שזו הוכרזה כהתאחדות בלתי מותרת. בנוסף לכך, לפי החלק הכללי של כתב האישום, אחד משלושת המחבלים שביצעו את הפיגוע במתחם הר הבית ביום 14.7.2017 (להלן: המחבלים) אמר לשוטר כי הוא "מהחברה של ראיד [כך במקור] סלאח". כמו כן, לפי הנטען, אדם נוסף שנעצר ביום 30.7.2017 בדרכו לתל אביב בכוונה לבצע פיגוע דקירה מסר כי דברים ששמע במהלך נאומו של המשיב מיום 8.7.2017 היו אחד ממניעיו למעשים אלו.
4. האישום הראשון מתאר שלושה פרסומים של המשיב בחשבון שהחזיק ברשת החברתית "פייסבוק", אשר פורסמו במהלך השנים 2015-2016. פרסומים אלה כללו, כך נטען, התייחסות אוהדת לתנועה האיסלאמית. האישומים השני, השלישי והרביעי נסבים על שלושה נאומים שנשא המשיב: ביום 21.7.2017 במסגרת תפילת יום השישי באום אל פאחם, בפני קהל של מאות אנשים; ביום 27.7.2017 במהלך הלוויתם של המחבלים שהתקיימה באום אל פאחם ובה השתתפו אלפי אנשים; וביום 28.7.2017 במסגרת תפילת יום השישי באצטדיון באום אל פאחם, בפני קהל של מאות אנשים. לפי הנטען באישומים אלה, בנאומו האמורים המשיב פרסם דברי שבח, אהדה ועידוד למעשה טרור, תמיכה בו או הזדהות עמו, ועל-פי תכנם של הפרסומים והנסיבות שבהן פורסמו יש אפשרות ממשית שיביאו לעשיית מעשה טרור.
5. כתב האישום ייחס אפוא למשיב עבירות של תמיכה בהתאחדות בלתי מותרת לפי סעיף 85(1)(ז) וסעיף 85(1)(ו) לתקנות ההגנה, אשר הוחלף על-ידי סעיף 24(א)(1) לחוק המאבק בטרור, וכן עבירות של הסתה לטרור לפי סעיף 24(ב)(2) לחוק המאבק בטרור.
6. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המדינה בקשה לעצור את המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.
7. בהחלטתו מיום 6.9.2017 הורה בית משפט השלום על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בית משפט השלום אמנם קבע כי הראיות הנוגעות לאישום השני והרביעי בהסתה לטרור הן בעוצמה נמוכה, אך הוסיף וקבע כי שונים הם פני הדברים בכל הנוגע לאישום הראשון והשלישי אשר לגביהם קיימת תשתית ראייתית לכאורית לכך שהמשיב ביצע את העבירות המיוחסות לו. עוד קבע בית משפט השלום כי קיימת בעניינו של המשיב עילת מעצר וזאת בהתחשב במסוכנות לביטחון הציבור הטמונה בעבירות של הסתה לטרור, בנסיבות שבהן בוצעו העבירות המיוחסות למשיב, לצד העובדה שהמשיב הוא דמות בעלת השפעה רבה על קהילתו, שהוא בעל פלילי בעבירות ביטחון ואף מצהיר כי אינו מתחרט על דבריו. בית משפט השלום קבע כי יש קושי לתת אמון במשיב ללא פיקוח הדוק עליו. בהמשך לכך, בית משפט השלום בחן את חלופת המעצר שהוצעה על-ידי המשיב - בביתו באום אל פאחם, ללא פיקוח אנושי - וקבע כי אין בה כדי לאיין, אף לא באופן חלקי, את מסוכנותו של המשיב מאחר שהוא יכול להמשיך ולבצע עבירות

באמצעות כלי התקשורת והאינטרנט.

8. המשיב הגיש לבית המשפט המחוזי בחיפה ערר על ההחלטה לעצור אותו עד תום ההליכים. ביום 15.10.2017 דחה בית המשפט המחוזי את הערר (עמ"ת 43365-09-17, השופטת א' פורת), בקבעו בין היתר כי אף האישומים השני והרביעי מבוססים מבחינה ראיתית וכי בשל מעמדו של המשיב התבטאויותיו יוצרות סכנה מוחשית לשלום הציבור. בית המשפט המחוזי אף ציין כי בדיון בערר המשיב הביע את התנגדותו לחלופת מעצר.

9. בהמשך, ביום 6.2.2018, הגיש המשיב לבית משפט השלום בקשה לעיון חוזר במעצרו, ובה העלה טענות שעניינן חלופת הזמן ושינוי הנסיבות. בדיון בבקשה הוסיף המשיב וטען לכרסום בתשתית הראיתית. המשיב ביקש אפוא לשחררו ממעצר בכפוף לחתימה על ערבויות מתאימות. ביום 6.3.2018 דחה בית משפט השלום את הבקשה. בית משפט השלום קבע, בין היתר, כי הטענות בנוגע לכרסום התשתית הראיתית נטענו בעלמא בלבד, כי אין בחלופת הזמן כדי להקהות את המסוכנות הנשקפת מהמשיב, וכי חלופת המעצר שהוצעה מטעם המשיב אינה עומדת בעקרונות שהותו בהחלטה מיום 6.9.2017, בדבר הצורך בהרחקת המשיב מאדם אל פאחם ובפיקוח על ידי גורמי סמכות שאינם נתונים להשפעתו. על כן, כך נקבע, החלופה המוצעת אינה מאינת את מסוכנותו של המשיב, ולו באופן חלקי.

10. מספר ימים לאחר מכן, ביום 11.3.2018, שב המשיב והגיש בקשה נוספת לעיון חוזר, במסגרתה הציע שלוש חלופות מעצר שאינן באום אל פאחם. במהלך הדיון שהתקיים ביום 20.3.2018 המשיב נתן את הסכמתו למעצר בפיקוח אלקטרוני. ביום 28.3.2018 קיבל בית משפט השלום את הבקשה. בית משפט השלום קבע כי ניתן להקטין את מסוכנותו של המשיב ברמה סבירה באמצעות מעצר בפיקוח אלקטרוני במקום שהוצע בכפר כנא, וזאת בשילוב של פיקוח אנושי סמכותי ותנאים מגבילים שיאפשרו את ניתוקו של המשיב מכלי תקשורת ואינטרנט. בית משפט השלום קבע כי שלושת אחיו של המשיב ושני החתנים שלו, שהוצעו כמפקחים, הם ראויים לתפקיד ויכולים לשמש דמויות סמכותיות כלפי המשיב.

11. המדינה הגישה ערר על החלטה זו, וביום 29.3.2018 קיבל בית המשפט המחוזי את הערר (עמ"ת 67231-03-18, הנשיא ר' שפירא). בית המשפט המחוזי ציין כי במסגרת הבקשה לעיון חוזר מיום 11.3.2018 לא נטען וממילא לא נקבע, כי חלו שינויים ברמת המסוכנות הנשקפת מהמשיב או כי קיים כרסום בראיות. על כן, כך נקבע, מסקנתו של בית משפט השלום מיום 6.3.2018 לפיה אין עילה לעיון חוזר נותרה בעינה, ולכן לא היה מקום לבחון את החלופות שהוצגו לגופן. עוד קבע בית המשפט המחוזי כי לא פורטו בהחלטתו של בית משפט השלום טעמים מיוחדים המצדיקים את העברתו של המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני כנדרש לפי סעיף 22(ב) לחוק המעצרים. כמו כן, הודגש כי ממילא היה צריך לקבל תסקיר של שירות המבחן בטרם מתן החלטה בדבר העברת המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני. בית המשפט המחוזי הבהיר כי הוא אינו מורה על הגשת תסקיר בעניינו של המשיב אף בשלב זה מאחר שלא מצא כי מתקיימים טעמים מיוחדים המצדיקים את מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני או עילה לעיון חוזר. עוד הדגיש בית המשפט המחוזי כי בעבירות שבסיסן אידאולוגי קיים קושי להסתפק בפיקוח אלקטרוני וכי הוא אינו נותן מענה למסוכנותו של המשיב.

12. ביום 8.5.2018 הגיש המשיב בקשה נוספת לעיון חוזר. בקשה זו התבססה על טענה לשינוי נסיבות בהתייחס לעדויות שניתנו במסגרת התיק העיקרי מטעם המתרגמים של המדינה שפעלו בתרגום נאומיו של המשיב שעליהם מבוסס כתב האישום. המשיב טען כי מעדויות אלו עולה כי היו פגמים בתרגומים האמורים.

13. עוד קודם לדין בבקשה לעיון חוזר, ביום 21.5.2018 נדונה בבית משפט זה בקשה להארכת מעצרו של המשיב בתשעים ימים (בש"פ 3857/18, השופט י' אלרון). באותה עת אף היה קבוע דיון בתיק העיקרי לצורך העלאת טענה של "אין להשיב לאשמה". על כן, בהמלצת בית המשפט, המשיב הסכים להארכת מעצרו תוך שמירת מלוא טענותיו אם תידחה בקשתו לעיון חוזר. בו ביום הגיש המשיב גם בקשה לבית משפט השלום ובה עתר לכך שיוגש תסקיר מעצר בעניינו.

14. ביום 30.5.2018 הורה בית משפט השלום על הגשת תסקיר בעניינו של המשיב, אשר יבחן בין היתר את האפשרות להעבירו למעצר בפיקוח אלקטרוני.

15. בהתאם, ביום 28.6.2018, הוגש תסקיר מעצר בעניינו של המשיב. שירות המבחן התרשם כי מעצרו של המשיב לא הרתיע אותו במידה משמעותית וכי אף עונשי מאסר שריצה המשיב בעבר אינם מהווים גורמים בעלי השפעה מרתיעה עבורו. שירות המבחן העריך כי קיימת רמת סיכון משמעותית להישנות התנהגותו של המשיב, בהתחשב בפער העולה בין תיאורו את תפקודו ונאומיו לבין האופי, החומרה וההשלכות של המעשים המיוחסים לו ושל עבירות דומות שבגינן כבר נידון בעבר, ואף ריצה עונשי מאסר. באשר למפקחים המוצעים, שירות המבחן סבר כי הם מנהלים אורח חיים נורמטיבי ומזהים עם עמדה מכבדת כלפי מערכת החוק, וכי המשיב מכבד אותם באופן שעשוי לסייע לשמירה על התנאים המגבילים. לסיכום, סבר שירות המבחן כי מעצר בפיקוח אלקטרוני שיתאפיין בגבולות נוקשים והדוקים יכול להפחית את רמת הסיכון הנשקפת מהמשיב. יחד עם זאת, שירות המבחן הדגיש את האפשרות לביצוע המעשים המיוחסים למשיב מתוך מקום הפיקוח על ידי קשר עם אמצעי תקשורת. על כן, המליץ שירות המבחן כי המעצר בפיקוח אלקטרוני יהיה בתנאים שמדמים בית מעצר, במובן זה שהמשיב יבודד מסביבה חיצונית ומנגישות לאמצעי תקשורת שעשויים להיות מוכנסים על-ידי מבקריו, וכן יוטלו ערבויות גבוהות על המפקחים.

16. ביום 1.7.2018 התקיים בבית משפט השלום דיון נוסף בבקשה לעיון חוזר שהגיש המשיב. בית משפט השלום קבע כי חל כרסום משמעותי בראיות לכאורה בנוגע לאישום השני, וכי זה משליך גם על האפשרות להסתמך על התרגומים המשמשים בסיס לאישומים השלישי והרביעי, באופן שמחליש את התשתית הראייתית ומצדיק עיון מחדש במעצרו של המשיב עד תום ההליכים. זאת, לנוכח החשש שנאומיו של המשיב עברו עיבוד ופרשנות של המתורגמנים של המדינה כך שהוענק לדבריו נפח אלים נוסף למרות שהדברים לא נאמרו באופן הזה. חשש זה עלה, כך נקבע, מחקירת המתורגמנים בהליך העיקרי. בית משפט השלום קבע כי יש בכך כדי להצדיק בחינה מחודשת של ההחלטה על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים. עוד קבע בית משפט השלום כי בשלב זה גם חלוף הזמן מקים עילה לעיון מחדש בהחלטת המעצר.

17. עוד קבע בית משפט השלום כי המפקחים המוצעים ראויים לאמון ויכולים למלא את משימת הפיקוח במסגרת מעצר בפיקוח אלקטרוני, וכי העובדה שהם התחייבו למנוע הכנסה של מכשירים סלולאריים ומחשבים ניידים למקום הפיקוח - בצד האיסור על ביקורים של מי שאינם בני משפחה - יכולה להפחית במידה רבה את הסיכון להישנות העבירה מצדו של המשיב. כן הצביע בית משפט השלום על כך שהמשיב יורחק ממקום ביצוע העבירות, העיר אום אל פאחם. בהתחשב בכל האמור, הורה בית משפט השלום על קבלת חוות דעת של המנהל על פיקוח אלקטרוני במקום המעצר המוצע. בהמשך לכך, ביום 5.7.2018, לאחר שהתקבלה חוות הדעת האמורה, הורה בית משפט השלום על העברת המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני בכפר כנא, בפיקוחם של שלושת אחיו ושני חתניו, תוך הפקדת ערבויות, ניתוק כל קשר עם אמצעי התקשורת במקום המעצר ואיסור על קבלת מבקרים, למעט קרובי משפחה.

18. למחרת, המדינה הגישה ערר על החלטה זו לבית המשפט המחוזי. בו ביום נדחה הערר, תוך שבית המשפט המחוזי סומך ידיו על נימוקי החלטתו של בית משפט השלום (עמ"ת 15800-07-18, סגן הנשיא א' אליקים).

הבקשה שבפני וטענות הצדדים

19. הבקשה שבפני מכוונת, כאמור, להארכת מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני. בבקשה נטען כי מסוכנותו של המשיב נלמדת מהעבירות המיוחסות לו, מהשפעתם של דבריו כאיש ציבור על קהל אוהדים גדול, מפעולותיו של אדם שביקש לבצע פיגוע דקירה לאחר שנחשף לדבריו של המשיב ואף מעברו הפלילי. בהקשר זה צוין כי המשיב ביצע את המעשים שעליהם נסב כתב האישום כחצי שנה בלבד מאז שחרורו ממאסר וכאשר תלוי ועומד נגדו מאסר על תנאי.
20. באשר לקצב התקדמות ההליך, צוין בבקשה כי עד כה התקיימו שמונה דיוני הוכחות שבמסגרתם נשמעו 19 עדי תביעה, וכי התיק קבוע לשיבת הוכחות נוספת ליום 28.11.2018. כן צוין כי בית המשפט הורה על תיאום מועדים נוספים וסמוכים לשמיעת פרשת ההגנה, ויש להניח כי בתוך פרק זמן לא ארוך יסתיים שלב שמיעת העדים בתיק.
21. הדיון בבקשה התקיים בפני ביום 7.8.2018. במעמד הדיון חזרה המדינה והצביעה על החומרה בעבירות המיוחסות למשיב, לשיטתה. כמו כן, הוגש עדכון שנסב על קביעתם של ארבעה מועדי דיון נוספים לקראת סופו של חודש דצמבר 2018.
22. בא-כוחו של המשיב טען כי הוא מתנגד להארכת מעצרו, תוך התמקדות בתנאים המחמירים שנקבעו לו בכל הנוגע לקשר עם "העולם החיצון". בהקשר זה, הוטעם כי המשיב יכול לפגוש בני משפחה בלבד, וכן מנוע מלקיים כל ראיון או קשר עם כלי תקשורת, בשונה מהטלת הגבלה נושאת (כדוגמת איסור על התייחסות לראיונות הקשורים לסוגיית הר הבית). בא-כוחו של המשיב טען כי ההגבלות שהוחלו על המשיב פוגעות יתר על המידה בחופש הביטוי שלו.
23. במהלך הדיון הובהר כי המגבלה החלה על חשיפתו של המשיב לכלי התקשורת אינה חלה על צפייה בטלוויזיה או האזנה לרדיו. כמו כן, צוין – בתשובה לשאלה של בית המשפט – כי המשיב יכול להגיש בקשות מתאימות להיפגש עם מי שאינם בני משפחה, ובקשות אלה ייבחנו לגופן, ללא התחייבות כמובן באשר להחלטה בעניין.

דיון והכרעה

24. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, ובהתחשב בהבהרות שניתנו במהלך הדיון כמפורט לעיל, השתכנעתי כי בעת הזו דין הבקשה להתקבל.
25. הטעם העיקרי העומד ביסוד החלטתי הוא העובדה שהמשיב הועבר למעצר בפיקוח אלקטרוני בתנאים אך לפני כחודש ימים. אני סבורה כי בעת הזו יש מקום להוסיף ולעקוב אחר התאמתה של מתכונת מעצרו לנסיבות. בשלב הנוכחי, אין מקום לשנות את ההחלטה שניתנה בעניין.

26. אכן, ההגנה על חופש הביטוי של עצורים היא חשובה. עם זאת, הטלת הגבלות הנוגעות לתקשורת עם גורמים חיצוניים, בעיקר כאשר יש להן רלוונטיות לעבירות המיוחסות לעצור, מקובלת גם בהקשרים אחרים, לפי העניין (ראו והשוו: בש"פ 2034/12 גסאר נ' מדינת ישראל (22.3.2012); בש"פ 9519/16 פלוני נ' מדינת ישראל (13.12.2016)). התרשמתי כי בעת הזו המגבלה היא מידתית, והיא מבוססת על טעמים שיסודם בטיב העבירות המיוחסות למשיב ובנסיבות המיוחדות האופפות אותן. לא למותר לציין כי המגבלות שהוטלו לבסוף על המשיב היו תולדה של הליך ארוך ושל כמה וכמה דיונים שהתקיימו בעניינו, שבמסגרתם נבחנו נסיבותיו באופן יסודי.

27. יש להודות כי קיים קושי בכך שבתקופת ההארכה הקרובה לא צפויים להתקיים דיונים בעניינו של המשיב – בהתחשב בעובדה שהמועדים הנוספים חלים בתקופה הסמוכה שלאחר מכן. המדינה הצהירה כי מבחינתה אין מניעה לחזור ולפנות לבית משפט השלום על מנת לבקש שייקבעו מועדי דיון נוספים סמוכים יותר, ודומה כי נכון יהיה לעשות כן, וזאת מבלי להתערב באילוצי יומנו של בית המשפט שבפניו מתקיים הדיון ובהתאם לשיקול דעתו.

28. אשר על כן, אני מורה על הארכת מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני ב-90 ימים החל מיום 21.8.2018, או עד למתן פסק דין בת"פ 49376-08-17 בבית משפט השלום בחיפה, לפי המוקדם.

ניתנה היום, ח' באלול התשע"ח (19.8.2018).

ש ו פ ט ת